

การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

Teacher's Manual Development for Organizing Society and Public Benefits
Activities for Senior High School at Kraburiwittaya School under The Secondary
Educational Service Area Office Phang Nga, Phuket, and Ranong

1

2

2

Pratchaya Chuayjaroen¹ Mattaniya Pongsuwan² and Sathaporn Sungkaosuthirak²

1

84100

098-0531335

benzneomaster22@gmail.com

2

077-913381

gradute@sru.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 2) พัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย 3) ประเมินผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จำนวน 20 คน ได้มาโดยวิธีการเลือกแบบเฉพาะเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ความต้องการของครู และแบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือครู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิจัยมี 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ขั้นตอนที่ 3 ทดลองใช้คู่มือและประเมินผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

ผลการวิจัยพบว่า 1) ผลการศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่าครูส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสำคัญต่อผู้เรียน ดังนั้นโรงเรียนควรมีคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้การจัดกิจกรรมของครูเป็นไปในทิศทางเดียวกันและมีประสิทธิภาพ 2) ผลการพัฒนาคู่มือ พบว่า คู่มือครูที่พัฒนาประกอบด้วยเนื้อหา 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ บทที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บทที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับครู 3) ผลการใช้คู่มือ พบว่า โดยรวมคู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ : การพัฒนาคู่มือครู, กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์, การจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

ABSTRACT

This research aimed 1) to study the teachers' need for organizing the society and public benefits activities for the senior high school 2) to develop the teacher's manual for organizing the society and public benefits activities for the senior high school 3) to evaluate the application of the teacher's manual for organizing the society and public benefits activities for the senior high school. The samples consisted of 20 teachers who managed activities for society and public benefits, selected by the purposive sampling method.

The research instruments were the interview form for the teachers' needs and the suitability assessment form for the teacher's manual. The data were analyzed by the basic statistics including mean and standard deviation. There were 3 research steps as follows. Step 1: Study the teachers' need for organizing the society and public benefits activities. Step 2: Develop the teacher's manual for organizing the society and public benefits activities. Step 3: Try out and evaluate the teacher's manual for organizing the society and public benefits activities.

The results found that 1) Regarding the teachers' needs, majorities agreed to the importance of society and public benefits activities to students. Therefore, the school should provide the teacher's manual in order to organize the society and public benefits activities in the same way efficiently. 2) Regarding the teacher's manual development, there were 4 chapters including chapter 1: introduction, chapter 2: the society and public benefits activities, chapter 3: the desirable characteristics, and chapter 4: the guidelines of organizing the society and public benefits activities for teachers. 3) Regarding the application of teacher's manual, it was found that the suitability overall was at the highest level.

Keywords: Keywords: Teacher's manual development, Society and public benefits activities, Organizing the society and public benefits activities for senior high school

ความสำคัญของปัญหา

สภาพการณ์ปัจจุบันมีการพัฒนาและเกิดการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ไปอย่างรวดเร็ว เทคโนโลยีได้เข้ามามีบทบาทในการใช้ชีวิตมากขึ้น กระแสความเจริญนี้ได้ส่งต่อวิถีการดำเนินชีวิตของคนไทยในปัจจุบัน ผู้คนยึดติดวัตถุนิยมอย่างมากจนลืมให้ความสำคัญในด้านจิตใจ คนไทยส่วนใหญ่หันไปสนใจในเรื่องของปากท้องของตนเองมากยิ่งขึ้น ความคิดที่เกี่ยวข้องกับส่วนรวมและสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ น้อยลง จึงทำให้เกิดปัญหาต่าง ๆ ขึ้นมามากมาย ปัญหาเราก็มักได้พบเห็นอยู่บ่อย ๆ เช่น การทิ้งขยะลงในแม่น้ำลำคลอง การไม่รักษาสิ่งของที่เป็นของสาธารณะ ปัญหาเรื่องยาเสพติด ส่วนหนึ่งเกิดจากการขาดจิตสำนึกที่ดีต่อส่วนรวม การปลูกฝังให้คนมีจิตสำนึกที่ดีจึงเป็นเรื่องที่สำคัญ การปลูกฝังจิตสำนึกในที่นี้คือ การปลูกฝังให้มีความรับผิดชอบรู้จักเสียสละต่อส่วนรวม หรือเรียกง่าย ๆ ว่า การมีจิตสาธารณะ หากประชาชนในประเทศขาดจิตสาธารณะจะส่งผลกระทบต่อหลาย ๆ ส่วน ได้แก่ บุคคล ครอบครัว ชุมชน ประเทศ ดังที่ กรรยา พรรณา (2559 : 2-3) ได้กล่าวว่าหากประชาชนขาดจิตสาธารณะจะทำให้คนในชาติขาดความสามัคคี เกิดการแบ่งพรรคแบ่งพวกกัน เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนรวม ผู้คนต่างคนต่างอยู่ไม่สนใจปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมขาดการช่วยเหลือซึ่งกันและกันส่งผลให้มีอาชญากรรมสูงขึ้นและเป็นประเทศพัฒนาช้า

การมีจิตสาธารณะจึงเป็นคุณลักษณะประการหนึ่งที่พึงประสงค์ของทุกคนในชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชนของชาติ เพราะสิ่งนี้จะช่วยให้ประเทศมีความก้าวหน้าทั้งในด้านการพัฒนาเศรษฐกิจ และการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ให้มีคุณภาพและเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ ดังที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มุ่งพัฒนาให้เด็กไทยทุกคนเป็นคนเก่ง คนดีและมีความสุข เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีคุณธรรม จริยธรรม และการมีจิตสาธารณะ ซึ่งสอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2561 - 2564) ที่มุ่งพัฒนาคนไทยเป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ มีคุณธรรม และมีจิตสาธารณะต่อส่วนรวม อันจะส่งผลต่อการพัฒนาประเทศแบบยั่งยืน (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560 : 10) อีกทั้งหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2551 ได้กำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ผู้เรียนเรียนควรมี ผ่านกระบวนการจัดการเรียนรู้และการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน ซึ่งมี 3 ลักษณะ คือ กิจกรรมแนะแนว กิจกรรมนักเรียนและกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดีให้แก่ผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งคือการมีจิตสาธารณะ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2551 : 7)

กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนบำเพ็ญตนให้เป็นประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และประเทศชาติเพื่อแสดงถึงความรับผิดชอบต่อสังคมและส่วนรวม เช่น กิจกรรมอาสาสมัคร หรือ กิจกรรมอาสาจิตอาสาพัฒนาต่าง ๆ กิจกรรมเหล่านี้ช่วยขัดเกลาจิตใจของผู้เรียนให้มีความเมตตา กรุณา ความเสียสละ และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือส่วนรวม ผู้เรียนสามารถคิดสร้างสรรค์ ออกแบบกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมตามความถนัด ซึ่งโรงเรียนมีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ และพัฒนาผู้เรียนให้มีจิตสาธารณะ เพราะผู้เรียนใช้เวลา

ส่วนมากอยู่ในรั้วโรงเรียน โดยครูผู้สอนต้องเน้นปลูกฝังให้ผู้เรียน มีความรับผิดชอบ มีจิตสาธารณะ และปรารถนาที่จะช่วยเหลือสังคมและส่วนรวมด้วยความเต็มใจ นอกจากนี้กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ก็ยิ่งมุ่งพัฒนาผู้เรียนมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ 8 ประการโดยผ่านกระบวนการจัดกิจกรรมอย่างมีระบบ ซึ่งมีความสอดคล้องกับมาตรฐานด้านกระบวนการของการประกันคุณภาพภายในมาตรฐานที่ 3 คือกระบวนการจัดการเรียนการสอนต้องเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นไปตามหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น เพื่อให้เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็นระบบ และมีประสิทธิภาพ ครูและโรงเรียนจึงเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาให้ผู้เรียน เกิดการเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี (สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2553 : 5)

โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ได้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 จึงนำกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มาเป็นกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนของนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลายเพื่อปลูกฝังให้ผู้เรียนมีความเสียสละ มีความรับผิดชอบต่อส่วนรวม และมีจิตสาธารณะในการช่วยเหลือโรงเรียน สังคม และชุมชน จากความเป็นมาและความสำคัญที่กล่าวมาข้างต้น ในฐานะที่ผู้วิจัยเป็นครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า โรงเรียนยังขาดคู่มือในการจัดกิจกรรมดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์เพื่อให้การจัดกิจกรรมของครูเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นเครื่องมือในการปฏิบัติหรือจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังที่ ผ่องรักษา ยศเดช (2560 : 21) กล่าวว่า คู่มือช่วยให้การทำงานมีความแน่นอน สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น เพราะมีสิ่งที่อ้างอิง และสร้างความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน ดังนั้นการมีคู่มือในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์นั้นนอกจากเป็นประโยชน์ต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของครูในโรงเรียนแล้ว ยังส่งผลดีต่อการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสมรรถนะตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งทำให้เกิดประสิทธิภาพต่อการพัฒนาผู้เรียนและโรงเรียนต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
2. เพื่อพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง
3. เพื่อประเมินผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านประชากร/กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัย คือ ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564 จำนวน 20 คน

2. ขอบเขตด้านพื้นที่

โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง

3. ขอบเขตด้านเนื้อหา

การวิจัยครั้งนี้เป็นการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ครอบคลุมตั้งแต่จัดทำขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการตามหลักสูตรขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551

4. ขอบเขตด้านระยะเวลา

การวิจัยครั้งนี้ดำเนินการวิจัยในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2564

วิธีดำเนินการวิจัย

ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอนการวิจัยและพัฒนา 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ดำเนินการ ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. จัดทำแบบสัมภาษณ์ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
3. นำแบบสัมภาษณ์ฉบับร่างไปหารือกับอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง ความชัดเจนของเนื้อหา และข้อคำถาม แล้วนำไปปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม
4. นำแบบสัมภาษณ์ที่ปรับปรุงแล้วไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงด้านเนื้อหา
5. ปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของแบบสัมภาษณ์ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำแบบสัมภาษณ์ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ไปใช้ในขั้นตอนต่อไป

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ดำเนินการ ดังนี้

1. ผู้วิจัยศึกษาเอกสาร ตำราที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. นำผลการศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ จากขั้นที่ 1 มาสังเคราะห์เพื่อสร้างคู่มือฉบับร่าง
3. นำร่างคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจสอบความถูกต้อง และขอคำแนะนำ แก้ไข ปรับปรุง
4. ปรับปรุงแก้ไขร่างคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ตามคำแนะนำของอาจารย์ที่ปรึกษา
5. นำร่างคู่มือที่แก้ไขปรับปรุงแล้ว เสนอผู้เชี่ยวชาญ ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิง
6. นำร่างที่ปรับแก้เสนอต่อผู้เชี่ยวชาญ โดยการสนทนากลุ่ม (focus group) โดยมีผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และประโยชน์ของคู่มือ
7. ปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ
8. นำร่างคู่มือที่ได้รับการตรวจสอบ และคำแนะนำจากผู้เชี่ยวชาญมาแก้ไขปรับปรุงให้เกิดความสมบูรณ์ทุกส่วน และจัดทำเป็นฉบับจริง และนำไปใช้ในขั้นตอนถัดไป

ขั้นตอนที่ 3 ประเมินผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ดำเนินการ ดังนี้

1. ครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์โรงเรียนกระบือวิทยานำคู่มือฯ ไปศึกษาทดลองใช้จริงเป็นเวลา 8 สัปดาห์
2. ครูที่ปรึกษาประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ด้วยแบบประเมินความเหมาะสม

เครื่องมือการวิจัย

1. แบบสัมภาษณ์ความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์
2. คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา
3. แบบประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์

การวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สำหรับข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์ข้อมูลโดยวิเคราะห์เนื้อหาและนำเสนอแบบพรรณนาความ

สรุปผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูล การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สรุปได้ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า ครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ดังนั้นโรงเรียนควรมีคู่มือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา ควรมีเนื้อหาประกอบด้วย วัตถุประสงค์ของคู่มือ คำแนะนำการใช้คู่มือ ขอบข่ายเนื้อหาของคู่มือ แนวทางการจัดกิจกรรม และวิธีการวัดผลกิจกรรม แบบบันทึกกิจกรรม โดยกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรมีลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี มีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจนโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะ และเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านความมีวินัย และด้านความมุ่งมั่นในการทำงาน

2. ผลการพัฒนาคู่มือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า คู่มือที่พัฒนา ประกอบด้วยเนื้อหาแบ่งเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ บทที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บทที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับครู และภาคผนวก ผลการวิเคราะห์ความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา คู่มือ มีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของคู่มือครู พบว่า คู่มือครูมีความเหมาะสมเป็นไปได้ และมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

3. ผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการนำไปใช้ มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด รองลงมาคือด้านเนื้อหา และด้านรูปแบบ มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด

อภิปรายผลการวิจัย

จากการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง สามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการศึกษาความต้องการของครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบือวิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง พบว่า ครูที่ปรึกษากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่ากิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสำคัญต่อผู้เรียนเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนมีจิตสาธารณะเพื่อส่วนรวม ช่วยให้ผู้เรียนมีทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น ผ่านการปฏิบัติจริง สามารถพัฒนาตนเองตามศักยภาพอย่างรอบด้าน เพื่อความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญา และจิตใจ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี ดังนั้นโรงเรียนควรมีคู่มือกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ยึดถือเป็นแนวปฏิบัติได้อย่างชัดเจน เป็นไปในทิศทางเดียวกัน สามารถจัดกิจกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ควรมีลักษณะที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้พัฒนาตนเองตามศักยภาพ ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มเพื่อการส่งเสริมความสามัคคี มีขั้นตอนกระบวนการที่ชัดเจนโดยมีครูเป็นผู้คอยชี้แนะและเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ด้านการมีจิตสาธารณะ ด้านความมีวินัย และด้านความมุ่งมั่นในการทำงานผลวิจัยเป็นเช่นนี้แสดงให้เห็นว่า คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์มีความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สามารถนำไปใช้จัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นสอดคล้องการศึกษาของวลัยวัลล พุ่มพิงพุด (2554) ที่ได้พัฒนาคู่มือการจัดการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียน

สาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต พบว่า คู่มือมีความสำคัญในการช่วยให้ครูสามารถนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน โดยให้นักเรียนได้ฝึกปฏิบัติด้วยตนเอง ส่งเสริม ทักษะรวมทั้งกระตุ้นความสนใจใฝ่รู้ของนักเรียนด้วยวิธีการต่าง ๆ และสอดคล้องกับแนวคิดของสำนักงานทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์ (2561) ที่กล่าวถึงประโยชน์ของคู่มือว่า คู่มือนั้นช่วยลดเวลาในการปฏิบัติงาน เสริมสร้างความมั่นใจ และช่วยทำให้การปฏิบัติงานมีประสิทธิภาพ

2. ผลการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า คู่มือที่พัฒนาประกอบด้วย คำนำ สารบัญ คำชี้แจงการใช้คู่มือ วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา คำแนะนำการใช้คู่มือ โดยเนื้อหาของคู่มือแบ่งออกเป็น 4 บท คือ บทที่ 1 บทนำ บทที่ 2 กิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ บทที่ 3 คุณลักษณะอันพึงประสงค์ บทที่ 4 แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ สำหรับครู และภาคผนวก ประกอบด้วยแบบประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน เกณฑ์การให้คะแนนคุณลักษณะอันพึงประสงค์แบบสรุปคุณลักษณะอันพึงประสงค์ แบบเสนอโครงการ แบบบันทึกกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ผลการวิเคราะห์ความสอดคล้องของคู่มือมีค่าดัชนีความสอดคล้อง 1.00 และจากการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ และความเป็นประโยชน์ของคู่มือครู พบว่า คู่มือครูมีความเหมาะสมเป็นไปได้อีก และมีประโยชน์ต่อการนำไปใช้ในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์สำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย สอดคล้องกับงานวิจัยของศรีณีย์พงษ์ เกื้อบุตร (2565) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการใช้แพลตฟอร์มการทำงานภูเกิลเพื่อการศึกษาของครูโรงเรียนอ่าวลึก ประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 11 ภูเก็ต พบว่า ผลการพัฒนาคู่มือการใช้แพลตฟอร์มการทำงานภูเกิลเพื่อศึกษามีผลการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาของคู่มือ มีดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.80 - 1.00 ทุกด้าน และสอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวณีย์ เผือกล้อม (2563) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารกิจกรรมพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนในเครือข่ายสถานศึกษาทุกระดับ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาชุมพร เขต 2 ผลการวิจัยพบว่าพบว่า กระบวนการพัฒนาจิตอาสาของนักเรียนเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของรูปแบบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น โดยผ่านการกลั่นกรองจากผู้ทรงคุณวุฒิ ซึ่งมีความเหมาะสม มีความเป็นไปได้อีกและมีความเป็นประโยชน์ สามารถนำไปใช้ได้

3. ผลการใช้คู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบี่วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง โดยภาพรวมคู่มือมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า พบว่า ด้านการนำไปใช้มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมาคือด้านเนื้อหา และด้านรูปแบบ สอดคล้องกับการวิจัยของนพเชษฐสิริสุริยมลชัย (2558) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปราณบุรี - สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ พบว่า คู่มือการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและ สาธารณประโยชน์มีคุณภาพเหมาะสมอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัฒน์ ฤงพลอย (2563) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พบว่า ผลการประเมินความเหมาะสมของคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี โดยรวมอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับเฉลี่ย คือ ด้านรูปแบบ ด้านการใช้ภาษา ด้านการออกแบบ ด้านประโยชน์จากการนำคู่มือไปใช้ ด้านเนื้อหา ด้านรูปแบบ และด้านความเป็นไปได้

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง การพัฒนาคู่มือครูในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย โรงเรียนกระบี่วิทยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนอง ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

ข้อเสนอแนะสำหรับสถานศึกษา

1. ผู้บริหารควรสนับสนุนและส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทุกคนได้รับการพัฒนาการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อให้เป็นครูมีความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างมีประสิทธิภาพ
2. ครูและบุคลากรทุกคนควรพัฒนาทักษะ ความรู้ความสามารถในการจัดกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์อย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้มาใช้ในการปฏิบัติงานให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. ครูผู้สอนกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายควรนำความรู้และปัญหาที่พบในการจัดกิจกรรมไปถ่ายทอดให้กับครูที่ปรึกษาในระดับชั้นอื่น ๆ และคอยให้คำปรึกษา เป็นที่เลี้ยงคอยดูแลเมื่อพบปัญหา จะทำให้เกิดการจัดกิจกรรมอย่างต่อเนื่อง

4. สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาพังงา ภูเก็ต ระนองหรือสังกัดอื่นๆ สามารถนำคู่มือคู่มือการจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ได้

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่ปรึกษา ควรมีการศึกษาปัญหาและความต้องการในการจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ เพื่อพัฒนาและประเมินคู่มือการจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ให้เกิดประโยชน์ต่อผู้เรียนในทุกระดับต่อไป

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรศึกษาสภาพปัญหาที่เกิดจากการนำคู่มือไปใช้เพื่อสนับสนุน ส่งเสริม ให้คำปรึกษา และเพิ่มเวลาให้ครูได้ศึกษาคู่มือให้มากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรยา พรรณนา. (2559). **จิตสาธารณะ สร้างได้ง่ายนิดเดียว**. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**.กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด.
- ณัฐพัฒน์ อุบลอย. (2560). **การพัฒนาคู่มือการบริหารกิจการนักเรียนของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 11 ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- นพเชษฐ สิริสุริยกุลชัย. (2558). **การพัฒนาคู่มือครูในการจัดการกิจกรรมเพื่อสังคมและสาธารณประโยชน์ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดกลุ่มองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นปราณบุรี-สามร้อยยอด จังหวัดประจวบคีรีขันธ์**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
- ผ่องรักษ ยศเดช. (2560). **การจัดทำคู่มือการปฏิบัติงาน**. [Online]. เข้าถึงได้จาก <https://erp.mju.ac.th/articleDetail.aspx?qid=749> [2565, เมษายน 13]
- วลัยวัลล พุ่มพิงพุท. (2554). **การพัฒนาคู่มือการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยรังสิต**. สารนิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ศรัณย์พงษ์ เกือบุด. (2565). **การพัฒนาคู่มือการใช้แพลตฟอร์มการทำงานกุเกิลเพื่อการศึกษาของครูโรงเรียนอ่าวลึกประชาสรรค์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาต่ง กระบี่**.วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2553). **แนวการจัดการกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- สำนักบริหารทรัพย์สินและสิทธิประโยชน์. (2561). **การจัดทำคู่มือปฏิบัติงาน**. [Online]. เข้าถึงได้จาก https://www.ubu.ac.th/web/files_up/14f2018100213461910.pdf [2565, เมษายน 13]
- สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). **ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)**. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการของคณะกรรมการ ยุทธศาสตร์ชาติ สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.